

Nr 48.

Av herr **Borggren**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående skydd mot utmätning för viss del av gäldenärs innestående avlöning för allmän eller enskild tjänst eller innestående pension.

Vid 1915 års riksdag väcktes inom båda kamrarna lika lydande motioner av herr Nils Åkesson i första kammaren och av undertecknad Borggren i andra kammaren, uti vilka motioner hemställdes, »att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av 65 § utsökningslagen, att viss del av gäldenärs innestående avlöning för allmän eller enskild tjänst eller innestående pension skyddas från utmätning».

Oaktat den utgång ärendet fick såväl i lagutskottet som i kamrarna, dristar jag mig dock återkomma med samma motion även i år. Lagutskottet har visserligen såsom skäl för avslag å motionerna förra året anført en del skäl av olika slag (se lagutskottets utlåtande nr 44.) Men dessa skäl synas mig ej synnerligen övertygande och ej heller de skäl, som i kamrarna anfördes för avslag å motionerna. Då synas mig i stället de skäl herr Hage och Lindhagen i andra kammaren framförde för bifall till motionerna betydligt mera övertygande. Särskilt kan jag ej finna utskottets uppfattning riktig, då man gör gällande att en ändring av utsökningslagen i av mig önskad riktning »i mycket ringa grad skulle komma de klasser av löntagare till godo, vilkas intressen motionärerna tydligen närmast avsett att främja». Jag styrkes i denna min uppfattning både av vad som anfördes i debatten i andra kammaren — en av de talare, som yttrade sig till förmån för motionen, hade ju dock en tioårig praktik som avlöningsförrättare att åberopa sig på — och av de uttalanden, som till mig gjorts av flera utmätningsmän med mångårig erfarenhet på området.

Såväl lagutskottet som kamrarna ha utgått från den uppfattningen, att det huvudsakligen var allmänna utskylder, skadestånd för brottslig gärning och barnuppfostringsbidrag, saken gällde. Denna uppfattning torde emellertid knappast vara riktig. Sedan senaste riksdagen har jag — som jag redan förut antytt — satt mig i förbindelse med ett flertal utmättningsförrättare i de större industrisamhällen, varpå Skåne är ganska rikt. Alla hava samstämmigt uppgivit, att när det förekommer utmätning för utskylder, dessa iregeln icke uppgå till hela avlöningen, utan att där vanligtvis blir något över för familjens underhåll, att det sällan förekommer utmätning för skadestånd för brottslig gärning eller för barnuppfostringsbidrag, det sistnämnda därför att personer i arbetarklassens ställning i regeln gifta sig så snart de kunna med den kvinnan de hävdad, att det däremot allt som oftast förekommer utmätning för domstolsutslag, varigenom arbetare dömts att betala skulder, som de åsamkat sig under sin ungarlöstid för kläder m. m. Så länge en sådan arbetare, till vilken jag i detta sammanhang jämväl hänför lägre tjänstemän, är ungarlöst och således kan resa från en plats till en annan, besväras han kanske sällan av fordringsägare, men så snart han satt bo och fått en stadigvarande uppehållsort, göra sig fordringsägarna påmint.

Det lilla lösörebo sådana arbetare i regeln ha, sedan de satt bo och bildat familj, är fritaget från utmätning, så att endast avlöningen finnes att tillgå. När då fordringarna, som ibland är fallet, uppgå till belopp, som motsvara flera månaders avlöning, är utmättningsförrättaren, om han skall fullgöra sin plikt, skyldig att verkställa utmätning i avlöning efter avlöning. Då kommer utmätningen säkerligen icke att gå ut över familjens husgeråd, som ej får utmätas, utan över underhållet för hustrun och barnen. Det måste säkerligen också för en icke allt för okänslig utmättningsförrättare kännas hårt att beröva en, i de flesta fall oskyldig hustru och de ännu oskyldigare barnen deras sista brödbit. Det ligger nära till hands att en sådan gäldenär tvingas att begära sig själv i konkurs för att få en visserligen liten, men nödortftig utkomst.

Många sådana gäldenärer skulle nog gärna vilja betala sina skulder, om de kunde få fördela dem på en längre tid, så att familjen ändå kunde hava sitt nödortftiga uppehälle. Det var för att råda bot på allt detta onda, så väl för utmättningsförrättarna som för arbetare och tjänstemän, som motionen om ändring av 65 § utsökningslagen framkom vid senaste riksdagen, och det är i samma syfte, som denna motion framkommer, under förhoppning att innevarande riksdag bättre skall förstå det behjärtansvärda syftet med motionen.

Avsikten med att utsökningslagens § 65 formulerats så att lösören intill ett visst värde undantagits från utmätning, är väl den att man velat åt gäldenären och hans familj trygga äganderätten av de tillhörigheter, som äro oundgängligen nödvändiga för livets nödtorft. Men, särskilt för en familjeförsörjare, är det nödvändigt ej blott att äga kläder och möbler till ett visst värde utan även att ha något att betala åtminstone hyra och mat med. Detta har också erkänts i konkurslagen genom den formulering denna lag erhållit. Konsekvensen bjuder, enligt min mening, att utsökningslagen omformas så att liknande bestämmelser där skapas.

Jag får alltså hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse anhålla, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, huruvida och i vad mån gällande lagstiftning må kunna ändras i syfte att viss del av innestående avlöning för allmän eller enskild tjänst, eller innestående pension, varder skyddad för utmätning.

Stockholm den 25 januari 1916.

Lars Borggren.

I motionens syfte instämna:

J. Persson.

Västervik.

Ernst Hage.

Helge Bäcklund.

O. W. Stenudd.